

Economie

De betrokken burger regelt

Rond de vorige eeuwwisseling verenigden boeren en buitenlui zich in coöperaties om elkaanders lasten te dragen. Nu blijkt die oude rechtsvorm hypermodern.

Leden van de coöperatie zorgen dat ouderen in beweging blijven.

Foto's Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Zorgcoöperatie Austerlitz Zorgt (sinds 2013)

Dankzij vrijwilligers en lokale professionals kunnen ouderen in Austerlitz zo lang mogelijk thuis blijven wonen

In 2007 gaf de provincie Utrecht opdracht voor een onderzoek naar de leefbaarheid in het dorp Austerlitz. De conclusie luidde dat er meer voorzieningen moesten komen, zoals een school en woningen die speciaal geschikt waren gemaakt voor ouderen. De onderzoekers stelden ook dat het inwonertal moest groeien tot boven de 2.000 om deze voorzieningen rendabel te maken. Die bevolkingsgroei kwam er niet: Austerlitz telt momenteel 1.470 inwoners. Toch probeerde de gemeente de ontbrekende voorzieningen te realiseren. Maar de uitvoering verliep te langzaam. De school zou eerst in 2015 klaar zijn, maar de geplande oplevering is inmiddels naar 2019 verschoven. Om

de zaak vlot te trekken, richtten de inwoners een coöperatie op, met dorpsbewoner Jan Sniijders als voorzitter. 'Wij concludeerden dat er een ander soort organisatie nodig was, die beter en sneller kon werken. In Brabant bestonden al enkele zorgcoöperaties die goed functioneerden. Wij hebben toen besloten ook een coöperatie op te richten omdat deze rechtsvorm zeer geschikt is om een sterke band met de bevolking te behouden. Inwoners kunnen heel makkelijk lid worden en betrokken worden bij de organisatie.' Het draagvlak van de zorgcoöperatie in Austerlitz is groot: 40 procent van de volwassen inwoners is lid. Marianne Veenema is de spil van de coöperatie. Zij verzorgt de coördinatie

van de 65 vrijwilligers die voor de organisatie werken. 'Onze coöperatie helpt bewoners met alle vragen op het gebied van zorg', vertelt Veenema. 'Vrijwilligers en lokale professionals verrichten de diensten waaraan behoefte is. De hulp die we bieden is zeer divers, van een klusje in de tuin tot het helpen met een aanvraag voor huishulp of een taxirit. In de nabije toekomst willen we zorgwoningen gaan bouwen, want die zijn er niet in Austerlitz.' Een woningcorporatie betaalt de bouw van een deel van de zorgwoningen. Acht woningen wil de coöperatie zelf beheren, waarbij banken, gemeente, provincie en bewoners zorg dragen voor de financiering. Robert van der Noordaa

De moderne burger heeft de coöperatie ontdekt. Het aantal coöperaties van onder meer samenwerkende particulieren in de zorg en het gebiedsbeheer is de afgelopen jaren sterk gestegen, blijkt uit onderzoek van de Nationale Coöperatieve Raad (NCR).

In coöperaties verenigen burgers zich bijvoorbeeld om zorg in de eigen wijk, het opknappen van de buurt of het runnen van een buurtwinkel in eigen hand te nemen. In de zorg zijn de laatste twee jaar circa 75 nieuwe coöperaties opgericht. Eerder waren dat er tussen de 10 en 25 per jaar.

Nederland telt nu 2.531 actieve coöperaties, blijkt uit het NCR-onderzoek, dat onlangs werd gepubliceerd. Daarvan zijn er 800 gesticht in 2013 of later. In totaal telt Nederland 7.969 coöperaties. Het grootste deel daarvan, 68 procent, ontplooit geen of weinig economische activiteiten. Dat betreft onder andere fiscaal gedreven coöperaties, financiële holdings van buitenlandse bedrijven die in Nederland staan ingeschreven vanwege belastingvoordelen.

De NCR schrijft de populariteit van de coöperatie in de zorg onder meer toe aan de introductie van de zogenoemde integrale bekostiging in de zorg. Daarbij wordt zorg gezamenlijk ingekocht bij een aanbieder. Dat kan aantrekkelijk zijn voor burgers die zorgverlening in hun buurt zien wegvallen. Maar ook voor bijvoorbeeld fysiotherapeuten of medisch specialisten, die in de coöperatie een alternatief vinden voor zelfstandig ondernemerschap of loondienst.

In het gebiedsbeheer - waarbij leden zich verenigen voor verbetering van platteland of stad - werden in 2014 bijna vijftien coöperaties opgericht. Eerder waren dat er maar een of twee per jaar. Van deze clubs zijn behalve burgers niet zelden ook bedrijven en overheden lid.

NCR-voorzitter Arjen van Nuland spreekt van een 'nieuwe golf' in coöperaties. 'Je ziet maatschappelijke ontwikkelingen terug in een nieuwe generatie coöperaties. De vernieuwing vindt vooral plaats op terreinen waarvan de overheid zich terugtrekt. In de thuiszorg zie je veel nieuwkomers, maar ook voor de aanleg van

Advertenties

ZOMERSPECIAL VAN PSYCHOLOGIE MAGAZINE

NU IN DE WINKEL

Zomer doelboek

- ▶ Hoe goed kun je lichaamstaal lezen?
- ▶ Hersenkrakers voor de allerslimsten
- ▶ Tips voor een heerlijke staycation
- ▶ Ontdek de oermensen in jezelf

NU IN DE WINKEL!

De lekkerste Italië special

- Italiaanse recepten
- Een foodguide van Sicilië
- De nieuwste foodtrends en keukentools
- Win een exclusieve wijnreis naar Italië!

jamie magazine

Koop 'm nu!

zelf z'n eigen zaken

glasvezelverbindingen in landelijk gebied.'

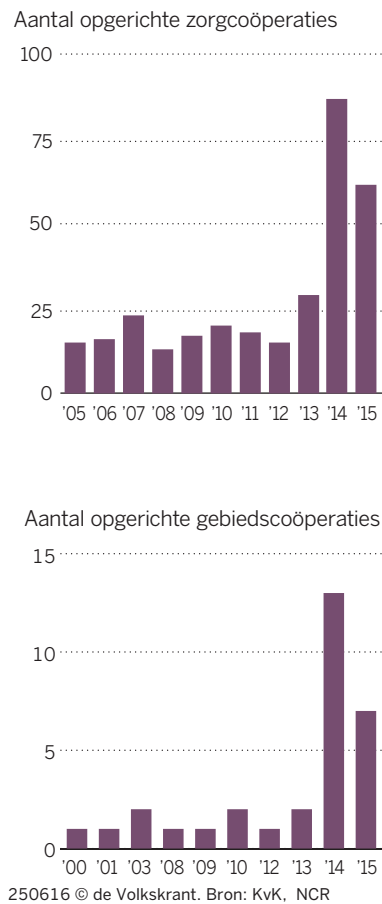
De coöperatie was vroeger vooral populair onder verzekeringsmaatschappijen en boeren. In onderlinge waarborgmaatschappijen werden risico's afgedekt. Boeren ontdekten dat samenwerking grote gezamenlijke investeringen mogelijk maakte. Melkveehouders bijvoorbeeld maakten van hun melk kaas in een gezamenlijke, coöperatieve kaasfabriek. De Rabobank en zuivelbedrijf Friesland Campina zijn nog steeds coöperaties. Maar ook verzekeraar TVM, winkelketen Primera en verzekeraar Achmea kozen voor deze rechtsvorm.

Ook de energiesector telt een groeiend aantal coöperaties. De investeringen voor het oogsten van zonne- of windenergie worden dan samen gedragen. Ook zzp'ers zien voordelen. Ze brengen bijvoorbeeld een gezamenlijk secretariaat of gemeenschappelijke boekhouding onder in een coöperatie. Of stichten een 'broodfonds', waarin ze samen het risico op arbeidsongeschiktheid dragen.

De dienstverlening, van ontwikkelingsamenwerking tot uitvaartzorg, telt het grootste aantal actieve coöperaties. De gezondheidszorg staat op de tweede plaats, met 352 van deze verenigingen. Daarna volgen energie (270), agribusiness (175) en huisvesting (145). Samenwerkende professionals, zoals zzp'ers, vormen de grootste groep onder de oprichters. Zij stichtten 801 van de actieve coöperaties. Samenwerkende ondernemers zijn met 592 coöperaties goede tweede.

De coöperatie geldt als een tamelijke makkelijke rechtsvorm voor economische samenwerking. Er zijn geen aandeelhouders, maar leden. En de aansprakelijkheid van de leden van de vereniging kan makkelijk worden uitgesloten. Zo kan bij de oprichting van een coöperatieve buurtwinkel persoonlijke aansprakelijkheid van de leden voor mogelijke verliezen worden voorkomen. In bijvoorbeeld een vennootschap onder firma (vof) geldt die aansprakelijkheid wel. Verder is toetreding tot een

Coöperaties

coöperatie eenvoudig, terwijl voor bijvoorbeeld een bv notariële overdracht van aandelen nodig is. Eventuele winst wordt verdeeld onder de leden.

Circa tien jaar geleden werd de coöperatie ook ontdekt voor fiscale doeleinden. Buitenlandse deelnemers aan een coöperatie hoeven namelijk geen belasting te betalen op behaalde winst. Die deelnemers zijn niet zelden vennootschappen in belastingparadijzen als de Britse Maagdeneilanden. Anders dan bij een beursgenoteerd bedrijf is de informatieplicht van een coöperatie bovendien beperkt.

Marc van den Eerenbeemt

Bij het station van Deurne zijn onder meer drinkwaterpunten aangelegd.

Gebiedscoöperatie Stationspark Deurne (sinds 2014)

Nu de bomen zijn geplant en de vijver er ligt, is er nog één wens: een locomotief voor het station

Het troosteloze stationsgebied van Deurne was inwoner Michel Lintermans een doorn in het oog. Daarom bracht hij twee jaar geleden lokale ondernemers en bewoners bij elkaar om onder meer het kale plein naast het station op te knappen. Lintermans: 'We hebben vooraf naar diverse rechtsvormen gekeken voor deze samenwerking, waaronder een stichting. Uiteindelijk leek een coöperatie ons de beste keus. In een coöperatie worden besluiten door alle leden gezamenlijk genomen en dat bevordert de onderlinge betrokkenheid. Op dit moment heeft de coöperatie vijftig leden. We werken nauw samen met ProRail, NS en de gemeente.'

In twee jaar heeft de coöperatie veel bereikt.

Met hulp van de gemeente zijn er bomen geplant, is er een vijver aangelegd en zijn plantenbakken en bankjes op het plein geplaatst. Ook op andere plekken in het stationsgebied kwam er meer groen. Bouwvallige panden aan het plein zijn afgebroken. De omgeving is verfraaid met kunstwerken, zoals een glazen plaat met daarop de tekst van een lied van Wim Sonneveld. Lintermans heeft nog één wens: dat er een locomotief of treinstel als monument nabij het station geplaatst wordt. Op verzoek van de NS en de gemeente helpt hij nu ook met het opstarten van twee soortgelijke initiatieven voor het opknappen van stationspleinen in twee andere dorpen.

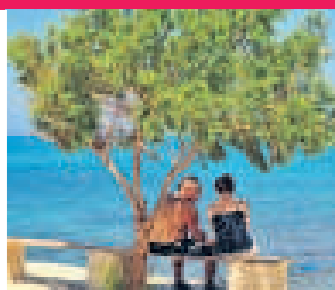
Robert van der Noordaa

Advertentie

Dit plekje is nog vrij

Nu volop Last Minutes

Altijd Inclusief Auto

Altijd inclusief:

- ✓ vlucht
- ✓ verblijf
- ✓ huurauto

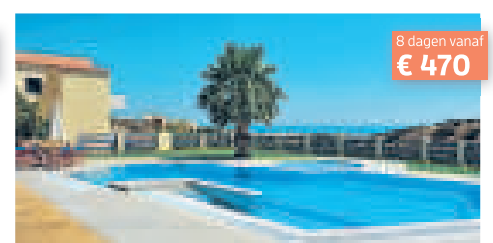
Wil jij tijdens je vakantie weg van de massa op ontdekking gaan en zelf je tempo bepalen? Zoek je rust, ruimte en vooral geen gedoe? Kijk dan op www.karinschoice.nl

- ✓ Villa's met privé zwembad
- ✓ Boutique hotels
- ✓ Originele appartementen

Spanje - Andalusie
Castilo de Zalia Appartementen

8 dagen vanaf € 424

Griekenland - Kreta
Epavlis Appartementen

8 dagen vanaf € 470

✓ Kleinschalige accommodaties

✓ weg van de massa

✓ www.karinschoice.nl

020 - 44 99 470

